

RAPORTUL FINAL STIINTIFIC

Proiectul: REFINEMENT

(REsearch on FINancing systems' Effect on the quality of MENT-al health care)

Contract : 160 EU /2011

Obiectivele generale

Proiectul REFINEMENT (REsearch on FINancing systems' Effect on the quality of MENT-al health care) își propune să furnizeze o privire de ansamblu, cuprinzătoare și comparativă, a legăturilor dintre finanțarea îngrijirii sănătății mintale în Europa și rezultatele acestor servicii prin parcurgerea următorilor pași

- o Identificarea și descrierea caracteristicilor (inclusiv a stimulentele financiare) sistemelor de sănătate mintală și a finanțării acestora în 9 țări europene;
- o Descrierea outputurilor serviciilor de sănătate mintală, inclusiv calitatea îngrijirilor, prin raportare la diferențele în finanțarea sănătății mintale;
- o Descrierea traseelor tipice ale persoanelor cu probleme de sănătate mintală prin sistemul de sănătate și cel social, prin raportare la diferențele în finanțarea sănătății mintale;
- o Construirea unor modele de finanțare care promovează îngrijiri de sănătate mintală de calitate și sunt asociate cu rezultate mai bune (pe baza datelor colectate la punctele anterioare).

În prima parte, proiectul și-a propus dezvoltarea a 5 seturi de instrumente pentru colectarea datelor la nivelul tuturor variabilelor incluse în proiect: cartarea serviciilor, mecanisme de finanțare, stimulente financiare, calitatea îngrijirilor și trasee de îngrijire. Prin urmare, au fost dezvoltate 5 seturi de instrumente, pe baza unor sinteze sistematice a literaturii de specialitate în cadrul unui proces consultativ la care iau parte toate instituțiile partenere. Toate seturile de instrumente trebuie să fie pilotate înainte de a ajunge la o formă finală. Adicional, pentru instrumentul de cartare a serviciilor de sănătate, a fost planificat un training destinat specialistilor care se vor ocupa de colectarea datelor. Cele cinci seturi de instrumente sunt următoarele:

1. Set de instrumente pentru cartarea serviciilor de sănătate
2. Set de instrumente pentru descrierea mecanismelor de finanțare a sistemelor
3. Set de instrumente pentru descrierea stimulentele financiare
4. Set de instrumente pentru descrierea traseelor de îngrijire
5. Set de instrumente pentru Calitatea îngrijirilor

Rezultatele acestei prime părți a proiectului au fost următoarele:

- Au fost realizate sintezele sistematice pentru fundamentarea celor 5 seturi de instrumente de colectare a datelor

- La nivel national, a fost organizata o masa rotunda cu actorii cheie relevanti pentru proiectul de cercetare REFINEMENT in vederea consultarii acestora si a stabilirii unei baze pentru colaborari viitoare in cadrul proiectului
- Setul de instrumente pentru cartarea serviciilor de sanatate a fost dezvoltat, pilotat si in prezent este disponibil in varianta finala (REMAST)
- A fost planificat si implementat un training pentru specialistii care vor colecta datele de cartare a serviciilor cu ajutorul instrumentului REMAST
- A fost dezvoltat un glosar de termeni care sa faciliteze colectarea uniforma a datelor cu ajutorul instrumentului REMAST
- A inceput colectarea datelor pentru cartarea serviciilor de sanatate, A fost dezvoltat un set de instrumente comun pentru descrierea mecanismelor de finantare a sistemelor si pentru analiza stimulentei financiare care in prezent inca este in varianta draft si se afla in faza de pilotare
- A fost dezvoltat un set de instrumente pentru descrierea traseelor de ingrijire a pacientilor care in prezent se afla in etapa de pilotare
- A fost dezvoltat un set de instrumente pentru calitatea ingrijirilor care in prezent se afla in etapa de pilotare

Obiectivul central al proiectului este sa analizeze relatia dintre diferitele modele de finantare de ingrijire a sãnatãtii, precum și mãsura în care serviciile de sãnatate mintalã pot îndeplini obiectivele de înaltã calitate, echitate, eficiență și rezultate mai bune de sãnatate pe termen lung. Vom folosi rezultatele cercetãrilor noastre pentru a face recomandãri cu privire la cele mai bune practici si modele de finantare a îngrijirilor de sãnatate care pot fi folosite în diferite părți ale Europei unde combinații diferite de impozitare, de asigurãri sociale de sãnatate, de asigurãri de sãnatate private și plãțile buzunar sunt folosite pentru a ajuta realizarea acestor obiective. Din ce în ce mai multe țãri din Europa se îndreaptã spre sisteme elaborate de evaluare a performanței (Smith et al, 2009.). Multi factori au contribuit la aceastã schimbare. Sistemele de sãnatate au ajuns sub presiuni intense cum ar fi: presiuni de reducere a costurilor, pacienții se așteaptã sã ia mai multe decizii informate cu privire la opțiunile lor de tratament, precum și nevoia de transparență în profesiile din domeniul sãnatãtii și instituțiile care ofera servicii de sãnatate. În același timp, progresele în sistemele de tehnologie a informației au fãcut mai ușoara colectarea, procesarea și difuzarea datelor legate de performanță. Mãsurarea performanței urmãrește sã monitorizeze, sã evalueze și sã comunice mãsura în care diferitele aspecte ale sistemului de sãnatate îndeplinesc obiective-cheie. Aceste dimensiuni diferite de performanță includ calitatea serviciilor oferite, nivelul de receptivitate la nevoile pacienților și mãsura în care acestia sunt mulțumiți de servicii, nivelul de eficiență în furnizarea de servicii, precum și nivelul de capitaluri proprii, gradul de accesibilitate și de protecție financiarã a persoanelor fizice au atunci când se confruntã cu probleme grave de sãnatate. Finantarea primitã de cãtre furnizorii de servicii poate fi legata de rezultatele de mãsurare a performanței de rutinã.

Multe dintre aceste dimensiuni ale diferitelor aspecte ale performanțelor sistemului de sãnatate sunt influențate de regimul de finantare. Existã multe moduri diferite în care sistemele de sãnatate sunt finanțate în Europa (Mossialos et al., 2002), toate avand un potențial impact asupra mixului de servicii furnizate și asupra rezultatelor pentru

utilizatorii serviciilor de sanatate. Fondurile pot fi colectate în diferite moduri, de obicei, un amestec de impozitare, de asigurări și de coplata, toate putand avea un impact asupra eficienței și a capitalurilor proprii. Orice nevoie de coplata poate restricționa accesul la servicii pentru unele persoane cu venituri reduse, în timp ce modul în care fondurile sunt reunite și alocate serviciilor de sănătate într-o țară, ar trebui să ia în considerare nevoile epidemiologice.

Modul în care fluxul de fonduri între finanțatori de servicii, cum ar fi fondurile de boală sau serviciile naționale de sănătate, precum și furnizori de servicii, inclusiv practicieni de îngrijire primara (MF), spitalele și serviciile de specialitate pot avea, de asemenea, un impact asupra calitatii și rezultatelor serviciilor . Multe stimulente financiare diferite și instrumente de finanțare poate fi teoretic utilizate pentru a ajuta la promovarea eficienței, echității și a unor rezultate mai bune ale oricărui sistem de sănătate. Aranjamente contractuale diferite pot, de exemplu, să fie utilizate pentru a influența nivelul de prestare a serviciilor. Stimulente, cum ar fi plățile aferente bonus de performanță, ar putea fi utilizate pentru a încuraja furnizorii de servicii de sănătate sa atinga obiectivele de performanță specifice și conexe.

Deși nu există studii teoretice longitudinale cu privire la potențialele beneficii și dezavantaje ale diferitelor stimulente financiare și ale instrumentelor de finanțare, există dovezi încă prea puțin solide privind impactul unor astfel de intervenții asupra calității serviciilor și a rezultatelor pe termen lung la nivelor utilizatorilor de servicii de sanatate. Având în vedere această bază de dovezi relativ limitate, în propunerea noastră, am decis să ne concentram pe relația dintre diferite modele de finanțare si calitatea îngrijirilor (și a rezultatelor pe termen lung) în cadrul serviciilor de sănătate mintală. Sănătatea mintală este, de asemenea, un domeniu prioritar-cheie pentru Europa, după cum reiese din publicarea de către Comisia Europeană în iunie 2008 a Pactului european privind sănătatea mintală și bunăstarea. Acest document a subliniat potențialul de sănătate și beneficiile economice de promovare a unei mai bune sănătăți mintale în Europa. O mai bună sănătate mintală poate promova incluziunea socială și, de asemenea, ajuta UE să atingă obiectivele sale pentru creștere economică prevăzute în Strategia de la Lisabona.

Ultima parte a proiectului a fost destinata urmatoarelor activitati:

- Studiu privind modul de culegere a datelor specifice din țara noastră, modalități adecvate de îmbunătățire a acestuia, și de preluare a metodelor propuse in proiect, în acest sens.
- Contributii la dezvoltarea unor toolkit-uri pentru fiecare pachet de lucru, in vederea realizării unui manual dedicat culegerii si prelucrării datelor pentru modelarea sistemului de finanțare în domeniul sănătății mintale.

Astfel, ultima parte a proiectului a cuprins integrarea capitolelor de cercetare în ansamblul lucrării proiectului, pentru realizarea unui manual de învățare, destinat specialiștilor din domeniu, interesați în culegerea și prelucrarea datelor, cu scopul îmbunătățirii finanțării sistemului de sănătate minatală.

În acest sens, au fost dezvoltate toolkit-uri specifice fiecărui pachet de lucru, de către leaderii de grup, cu contribuția tuturor instituțiilor partenere. Acestea au fost concepute pentru a servi întocmirii unui manual de învățare pentru colectarea și prelucrarea datelor din unitățile spitalicești, unități de ambulatoriu, centre locale de zi și alte unități specifice, cu scopul îmbunătățirii finanțării din sistemul de sănătate mintală.

Această fază a cuprins activități de cercetare referitoare la toate pachetele de lucru.

Pentru a atinge obiectivele specifice, consorțiul a realizat un set de instrumente care poate fi folosit la nivel de țară și/sau regiune, pentru a identifica și descrie caracteristicile (inclusiv stimulentele) sistemelor de finanțare, pentru a descrie rezultatele serviciilor de îngrijire a sănătății mintale, pentru a descrie modalitățile tipice din sistemul social și cel de îngrijire a sănătății pentru acoperirea nevoilor oamenilor cu probleme mintale și în final pentru identificarea modelelor financiare adecvate care duc la promovarea unui sistem de îngrijire a sănătății mintale la standarde înalte.

REMAST (REfinement MApping Services Toolkit) reprezintă un pachet de instrumente, pentru identificarea serviciilor de îngrijire a sănătății mentale, compus din date demografice, inventar al serviciilor disponibile, dar și o descriere a următoarelor servicii de îngrijire a sănătății mintale: politici și caracteristici ale statului socio-economic (SES), creat în mod special pentru a putea aprofunda relațiile dintre variabilele socio-economice și cele ale serviciilor psihiatrice folosite.

REPATO (REfinement PAtHways TOolkit a Toolkit for Collecting Information on Pathways of Persons with Mental Disorders through Service Systems in European Countries) reprezintă un alt pachet de instrumente pentru colectarea informațiilor asupra parcursului persoanelor cu probleme mintale prin sistemele de servicii din țările europene. Acesta este folosit ca o interfață între sistemele primare și secundare de îngrijire, cu scopul de a descrie similitudinile, dar și diferențele asupra modalităților în care oamenii apelează la aceste servicii, în țările lor de origine. REPATO colectează date în mod frecvent asupra acestor direcții pe care majoritatea oamenilor sunt nevoiți să le urmeze, în țările lor, și anume: asistența medicală primară și de specialitate disponibilă, reinternarea în spitale, continuitatea asistenței medicale, dar și abandonarea îngrijirii sănătății mintale.

FINCENTO (FINancing and inCENTive TOolkit) reprezintă un pachet de instrumente legate de finanțarea îngrijirii sănătății mintale, și este alcătuit din: a) o secțiune ce analizează fluxul de finanțări în sectorul social și de îngrijirea sănătății, începând de la colectarea fondurilor în comun și până la alocarea acestora pentru plata furnizorilor; b) o secțiune de explorare a rolului stimulentele de finanțare (incluzând aici și cele de descurajare) în cadrul fluxului financiar, cu accent pe (1) influența plăților, realizate de organizații, dar și de indivizi, care o au asupra calității serviciilor de îngrijire a sănătății mintale oferite către consumator, și (2) rolul coplății din partea consumatorului. Instrumentul explorează și (3) stimulentele integrate în sistemele de îngrijire a sănătății, în zona colectării, punerii în comun și în final a alocării fondurilor.

REQUALIT (**RE**finement **QUAL**ity of care **ToolkIT**) reprezintă un instrument pentru colectarea informațiilor asupra calității îngrijii și a nevoilor satisfăcute/nesatisfăcute în cadrul sistemelor de sănătate mentală în țările europene.

RECOCO(**RE**finement **CO**untry **CO**mparisons on Service **SUB**types – SUB) reprezintă un alt instrument complementar celorlalte de analiză a calității serviciilor de specialitate.

Ca o sinteză a tuturor acestor instrumente, s-a creat un **manual**, in cadrul pachetului de lucru WP9, in care institutul nostru a fost coresponsabil, pentru evidentierea pasilor ce trebuie urmati, si a instrumentelor folosite pentru colectarea datelor la nivel local (de unitate locativa chiar), in vederea identificarii unitatilor adecvate pentru tratarea pacientilor cu deficiente și probleme mintale și imbunătățirea sistemului de finanțare a acestora.

Proiectul Refinement a furnizat un set de instrumente ,care vor putea fi folosite nu numai pentru domeniul sănătății mintale, dar și pentru alte domenii ale sănătății.

In aceasta parte a proiectului, IPE a contribuit și la finalizarea unui glosar de termeni specifici pachetului de lucru WP4.

S-au efectuat analize pe date geografice, cu ajutorul unor hărți, ce reprezinta distribuția serviciilor, de tipul drive time isochrones and GPs per population.

Comparația între țări ne relevă faptul că Finlanda este singura țară pentru care putem lua în considerare toate variabilele pentru analiza factorilor. Cu toate acestea, o analiza în cazul Finlandei poate fi refăcută folosind zone geografice de dimensiuni mai reduse.

Pachetul de lucru WP9 dedicat modelării, unde după cum am menționat, IPE este coresponsabil, a reunit rezultatele tuturor celorlalte pachete de lucru.

S-a stabilit, insa că o analiză multinivel va fi disponibilă doar dacă se vor găsi date la nivel sub-național. Din păcate s-a constatat că nu există date la nivel de pacient sau și astfel o analiza pe un nivel de grup nu pare să fie extrem de util pentru anumite țări.

Obiectivele proiectului au fost realizate integral. Proiectul nu are întârzieri în implementarea obiectivelor propuse și nici o dificultate majoră nu a apărut în procesul de implementare, mai puțin faptul ca nu au fost disponibile toate datele solicitate, din motive de confidențialitate sau lipsă statistici oficiale.

Concluzii

- Analiza relației - dintre diferitele modele de finanțare de îngrijire a sănătății, precum și măsura în care serviciile de sănătate mentală pot îndeplini obiectivele de înaltă calitate, echitate, eficiență și rezultate mai bune de sănătate pe termen lung - a fost parțial îngreunată de lipsa de date pe toate palierele enunțate inițial

- In acest context s-a operat un manual de învățare pentru colectarea datelor, in funcție de stadiul inregistrarilor statistice din fiecare țară / regiune
- Au fost formulate o serie de recomandări cu privire la cele mai bune practici și modele de finanțare a îngrijirilor de sănătate care pot fi folosite în diferite părți ale Europei unde combinații diferite de impozitare, de asigurări sociale de sănătate, de asigurări de sănătate private și plățile cash sunt folosite pentru a ajuta realizarea obiectivelor specifice formulate in grila proiectului.

Bibliografie

1. Johnson S., Kuhlmann R. & the EPCAT Group (2000). The European Service Mapping Schedule (ESMS): Development of an instrument for the description and classification of mental health services. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 405:14-23.
2. World Health Organization (2005). *Mental Health Atlas 2005*. Geneva, World Health Organization.
3. World Health Organization (2003). Mental Health Legislation and Human Rights. In: *Mental Health Policy and Service Package*. Geneva, World Health Organization.
4. World Health Organization (2003). Mental Health Policy, Plans and Programmes. In: *Mental Health Policy and Service Package*. Geneva, World Health Organization.
5. World Health Organization (2003). Mental Health Financing. In: *Mental Health Policy and Service Package*. Geneva. World Health Organization.
6. World Health Organization (2003). Advocacy for Mental Health Mental Health Legislation and Human Rights. In: *Mental Health Policy and Service Package*. Geneva, World Health Organization.